

Obsah

Úvod	9
1 Institucionalizace opatrovnictví	11
1.1 Východiska pro institucionalizaci opatrovnictví	11
1.1.1 Sociální stát jako produkt historického vývoje solidarity	12
1.1.2 Esping-Andersenova typologie sociálního státu	14
1.1.3 Přístupy k péči o osoby s duševní poruchou	17
1.2 Současná podoba institucionalizace opatrovnictví	19
1.2.1 Vývoj právní úpravy institutu opatrovnictví	20
1.2.2 Paradigma náhradního rozhodování	23
1.2.3 Podpora osob s duševní poruchou v úmluvě	24
1.2.4 Podpora osob s duševní poruchou v jiných dokumentech	28
1.3 Shrnutí	33
2 Zdravotnicko-sociální kontext opatrovnictví	35
2.1 Duševní poruchy v kontextu opatrovnictví	35
2.1.1 Normalita duševního zdraví a pojetí nemoci	36
2.1.2 Stigma duševní poruchy a proces nálepkování	38
2.1.3 Klinické formy duševních poruch	41
2.2 Psychiatrická péče o osoby s duševní poruchou	48
2.2.1 Péče v psychiatrických ambulancích	49
2.2.2 Péče v lůžkových zařízeních	52
2.3 Sociální péče o osoby s duševní poruchou	54
2.3.1 Poskytování sociálních služeb	55
2.3.2 Poskytování příspěvku na péči	57
2.4 Shrnutí	59
3 Systém opatrovnictví a praxe	61
3.1 Schéma systému opatrovnictví	61
3.2 Dvojí soudní řízení	63
3.2.1 Řízení o způsobilosti k právním úkonům	63
3.2.2 Řízení opatrovnické	66
3.3 Navrhovatelé	67
3.3.1 Typy navrhovatelů	68

3.3.2	Příbuzenská vazba navrhovatelů k budoucím opatrovancům	68
3.4	Soudní znalci z oboru psychiatrie	70
3.5	Soudci v soudním řízení	72
3.6	Osoby s duševní poruchou jako opatrovanci	73
3.6.1	Opatrovanci podle věkových skupin a pohlaví	74
3.6.2	Opatrovanci podle psychiatrických diagnóz	74
3.6.3	Nejčastější diagnózy ve věkových skupinách opatrovanců	76
3.6.4	Opatrovanci podle typu soudního rozhodnutí	77
3.7	Opatrovníci	79
3.7.1	Osoby blízké jako soukromí opatrovníci	80
3.7.2	Obce jako veřejní opatrovníci	81
3.8	Shrnutí	81
4	Výkon veřejného opatrovnictví v praxi	84
4.1	Povinnosti veřejných opatrovníků a osvědčená praxe	84
4.1.1	Činnosti realizované veřejnými opatrovníky v praxi	84
4.1.2	Praktické rady veřejných opatrovníků	91
4.1.3	Komunikace veřejných opatrovníků s opatrovanci	99
4.1.4	Péče o zdraví opatrovanců	101
4.2	Problémy při výkonu funkce veřejného opatrovníka	104
4.3	Shrnutí	108
5	Perspektivy vývoje opatrovnictví	110
5.1	Demografická podmíněnost vývoje opatrovnictví	110
5.1.1	Proměny struktury obyvatelstva	111
5.1.2	Proměny rodinných struktur	112
5.2	Změna systému péče o osoby s duševní poruchou	114
5.2.1	Reforma psychiatrické péče	114
5.2.2	Transformace sociálních služeb	118
5.2.3	Provázanost péče o osoby s duševní poruchou	120
5.3	Nová koncepce právní ochrany osob s duševní poruchou	122
5.3.1	Paradigma podporovaného rozhodování	122
5.3.2	Podpůrná opatření	124
5.3.3	Právní institut omezení svéprávnosti	125
5.3.4	Výkon opatrovnictví od roku 2014	127
5.4	Shrnutí	130

Závěr	133
Literatura	135
Seznam zkratek	150
Slovník termínů	151
Souhrn	153
Summary	155
Příloha	157
Výzkum opatrovnictví UP (2009–2011)	157
Rejstřík	159